

Visie

*Onderwijs aan
het jonge kind*

Inleiding

Voor u ligt de visie onderwijs aan het jonge kind in de groepen 1 en 2 van basisschool De Olijfboom te Utrecht. Voor ons staan de ontwikkeling en onderwijsbehoeften van het kind op de voorgrond. We blijven niet zozeer stilstaan bij wat moeilijk loopt, maar proberen op zoek te gaan naar kansen om te groeien. Niet elk kind hoeft hetzelfde te presteren.

Ontwikkeling

We zorgen ervoor, dat de leerlingen zo goed mogelijk worden voorbereid op het leven, dat het op cognitief niveau de nodige kennis aangeboden krijgt en daarin op de juiste manier wordt begeleid met het oog op de toekomst. We willen iedere leerling in totaliteit laten ontwikkelen door aan te sluiten bij zijn of haar individuele leerbehoeften, omdat wij ons verantwoordelijk voelen voor elke leerling. Aan het einde van groep 1 en 2 hebben de leerlingen ruimschoots de SLO doelstellingen behaald.

Het gedrag

Binnen onze school schenken wij extra aandacht aan sociaal emotionele ontwikkeling en het gedrag van de leerlingen. Wij hebben met de leerkrachten, leerlingen en de ouders afspraken gemaakt betreffende het gedrag op verschillende terreinen binnen de school. Bijvoorbeeld in de klas, op de gang, tijdens het eten, op het schoolplein. Daarnaast komen in de kerndoelen van het onderwijs het onderwerp 'gedrag' vooral terug in kerndoelen die gaan over actief burgerschap en sociale integratie:

Actief burgerschap verwijst dus naar de bereidheid en het vermogen deel uit te maken van een gemeenschap en daar een actieve bijdrage aan te leveren. Met sociale integratie wordt de deelname van burgers (ongeacht hun etnische of culturele achtergrond) aan de samenleving bedoeld.

Aan het einde van de groepen 1 en 2 kunnen de leerlingen:

- Conflicten oplossen door het 4- stappenplan te hanteren (zie bijlage)
- Afspraken binnen de school hanteren.

1x per week (kwartier in de kring) wordt er een les gegeven uit de Vreedzame School methode. Daarnaast zijn wij alle dagen bewust bezig met het op een Vreedzame manier met elkaar omgaan en helpen wij de leerlingen in dit proces. Hierin trainen we onze leerlingen met het 4- stappenplan en bij het oplossen van conflicten

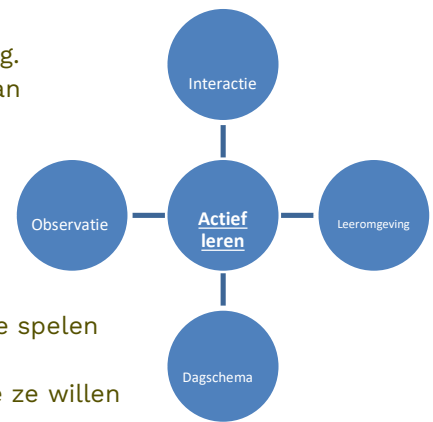
Zelfstandigheid

Wij werken met een vast dagschema, waardoor de leerlingen goed weten wat er van ze verwacht wordt. Dit vergroot de zelfstandigheid. De leerlingen uit groep 1 en 2 leren een plan te bedenken waarbij ze leren te verwoorden wat ze willen gaan doen en wat ze daarvoor nodig hebben. Zo bedenken de leerlingen bijvoorbeeld dat ze in de ochtend willen gaan kleuren. De leerkrachten ondersteunen hen en helpen mee in het denkproces, wat wil je gaan kleuren? en wat heb je daarvoor nodig? De leerkracht stimuleert op deze manier dat kinderen met elkaar praten, nadenken over oplossingen en naar elkaar luisteren. Ook leren wij onze leerlingen door middel van afspraken en hulpmiddelen (bijv. een plasketting) zelfstandig naar het toilet te gaan en hun handen te wassen na een toiletbezoek, maar ook hun handen te wassen voor en na het eten en drinken. Er wordt regelmatig met de leerlingen teruggekeken op wat ze gedaan en geleerd hebben.

Rijke leeromgeving:

Een rijke leeromgeving is het fundament voor een goede ontwikkeling. Deze leeromgeving kent een aantal basiselementen die in het Rad van Avontuur staan weergegeven. In het midden van het rad staat het belangrijkste element, waar alles letterlijk en figuurlijk om draait: actief leren. Kinderen leren het best door dingen aan den lijve te ervaren. Een actieve leersituatie heeft vijf kenmerken:

- (1) Kinderen hebben de beschikking over uiteenlopende interessante materialen.
- (2) Kinderen kunnen de materialen gebruiken, onderzoeken en ermee spelen zoals zij dat willen.
- (3) Kinderen kunnen hun eigen doelen stellen, zelf bepalen waarmee ze willen spelen en wat ze gaan doen.
- (4) De volwassenen respecteren de taal van de kinderen. De kinderen laten op hun eigen wijze weten, verbaal of non-verbaal, wat ze aan het doen zijn en wat zij hebben gedaan.
- (5) De volwassenen ondersteunen wat de kinderen doen. Ze helpen hen hun spel uit te breiden door met hen te praten, mee te doen aan hun spel en hen te ondersteunen bij de oplossing van problemen.

Omdat de materiële omgeving grote invloed heeft op het gedrag van kinderen en volwassenen, wordt veel aandacht besteed aan de indeling van de ruimte en de keuze van geschikte materialen. Een actieve leeromgeving stelt kinderen in staat om voortdurend keuzes te maken en beslissingen te nemen. Vandaar dat leerkrachten de speelzaal of klas indelen in minimaal vijf specifieke hoeken om de belangstelling van jonge leerlingen in allerlei spel te ondersteunen. Leerlingen kunnen in de hoeken met zand en water spelen, bouwen, rollenspel doen, tekenen en schilderen, 'lezen' en 'schrijven', tellen, sorteren, etc. De hoeken zijn ingericht met een ruim assortiment aan materialen waar kinderen gemakkelijk bij kunnen en waaruit ze kunnen kiezen. Het kan gaan om dingen die je in de natuur kunt vinden, zogenaamd waardeloos materiaal (kartonnen, dozen, doppen, kranten) speelgoed en ontwikkelingsmateriaal dat je in de winkel kunt kopen, gebruiksvoorwerpen (bestek, krulspelden) en zelfgemaakte materialen.

Leerkrachten ondersteunen leerlingen door:

- De omgeving in te richten in minimaal de basishoeken: huishoek, constructiehoek, leeshoek, bouwhoek, taalhoek, rekenhoek, zand- en watertafel, ontdekhoek, knutselhoek en thematafel.
- Een dagschema te hanteren.
- Zorg te dragen voor een positieve sfeer middels het geven van veel complimenten, opstekers. Leerkrachten staan model voor het laten zien van positief gedrag.
- De leerlingen bij hun plannen, activiteiten en reflectie te ondersteunen (vooruitkijken, spelen en werken en terugkijken)
- De handelingen van iedere leerling te observeren en te interpreteren
- Het jaarrooster van taal en rekenen voorzien van SLO-tussendoelen.

Hoe wordt gedifferentieerd?

- Binnen de leerlijnen is er materiaal beschikbaar dat past bij het niveau van de leerling. De leerkracht stuurt, stimuleert en observeert de leerling en past het aanbod aan, aan het niveau van de leerling.

Taalstimulering

Taalontwikkeling is een interactief proces. Kinderen leren te praten door zich vrijelijk te uiten over wat ze meemaken. Leerkrachten ondersteunen leerlingen daarbij door naar hen te luisteren en belangstellend te reageren op hun pogingen om hun wensen, gedachten en ervaringen onder woorden te brengen. Niet door leerlingen nadrukkelijk te leren spreken,

luisteren, schrijven en lezen, maar door ze te ondersteunen bij hun taalverwerkingsproces. Door een rijke taalomgeving aan te bieden aan het jonge kind kunnen ze zich optimaal talig ontwikkelen.

Hierbij leggen wij de nadruk op drie aandachtsgebieden:

1. Beginnende geletterdheid (boekoriëntatie, verhaalbegrip, functies van geschreven taal, relatie tussen gesproken en geschreven taal, taalbewustzijn en alfabetisch principe)
2. Mondelinge taalvaardigheid & woordenschat (spraakontwikkeling, woordenschat, gesprekken voeren, verhalen vertellen en vragen stellen).
3. Luisteren & auditieve waarneming (kritisch luisteren, rijmen, auditieve analyse).

Doel is om een basis te realiseren voor een goede (door)start van taal-, lees- en schrijfonderwijs in groep 3.

Binnen de Olijfboom schenken wij extra aandacht aan taalonderwijs op de volgende wijze:

- Leerkrachten zorgen voor een taalrijke leeromgeving, waarin leerlingen stimulansen krijgen om actief te leren, zoals ontdekhoeken voor uitbreiding van de woordenschat, een schrijfhoek die rijk is aan boeken, schrijf- en stempelmateriaal, een letterhoek, enz.
- Ook bij interactie en instructie staat het actief lerend kind centraal; het kind wordt gestimuleerd in de eigen schrijf- en leesontwikkeling.
- Leerkrachten ontwikkelen activiteiten en dagelijkse routines voor taal en geletterdheid, zoals interactief voorlezen, het gebruik van liedjes, rijmpjes en versjes bij de overgangen tussen de verschillende onderdelen van het dagschema enz.
- Leerkrachten houden rekening met verschillen tussen kinderen. Door middel van observatie hebben de leerkrachten zicht op de (leer)ontwikkeling van de leerlingen en kunnen ze inspelen op de onderwijsbehoefte van de individuele leerling.
- Leerkrachten letten op een goede verdeling van taalactiviteiten bij het plannen van het dagschema.

Dit betekent dat we het volgende van leerkrachten verwachten:

- Met anderen praten over ervaringen van persoonlijke betekenis: Zorg voor een sfeer waarin kinderen zich vrij voelen om te praten. Sta de hele dag door open voor gesprekken. Stimuleer de kinderen om met elkaar te praten. Praat met alle kinderen. Maak tijd vrij om met kinderen te praten.
- Voorwerpen, gebeurtenissen en verbanden beschrijven: Zorg voor interessante materialen en ervaringen. Luister naar kinderen als ze dingen in hun eigen woorden beschrijven. Stimuleer kinderen om te praten over hun plannen. Doe spelletjes met de kinderen waarin ze dingen moeten beschrijven.
- Laat zien dat je plezier beleeft aan taal: naar verhalen en gedichten luisteren, verhalen en rijmpjes verzinnen: Kinderen spelen spontaan met taal en hebben daar veel plezier in. Luister goed naar wat de kinderen zeggen. Door te luisteren naar wat ze zeggen kun je inzicht krijgen in hoe kinderen de taal beheersen. Lees kinderen voor. Vertel verhalen. Zeg uit het hoofd gedichten en rijmpjes op.
- Op verschillende manieren schrijven: tekenen, krabbelen, vormen maken die op letters lijken, zelfbedachte spelling gebruiken en schrijven op de gebruikelijke manier. Kinderen hebben, voordat ze formele instructie in lezen en schrijven krijgen en voordat ze de letters kunnen benoemen en woorden kunnen herkennen, al enige kennis van de grafische vormen van de geschreven taal. Ze weten dat gedrukte of geschreven letters betekenis hebben.
- Zorg voor allerlei schrijf- en tekenmaterialen. Moedig kinderen aan om op hun eigen manier te schrijven. Stel dingen die kinderen hebben geschreven tentoon en geef voorbeelden ervan mee naar huis.
- Op verschillende manieren lezen: tekens en symbolen interpreteren, boeken en andere gedrukte materialen lezen, lezen wat je zelf geschreven hebt.

Voordat kinderen echt kunnen lezen, zijn ze al met het leesproces bezig. Zorg ervoor dat kinderen omringd worden door geschreven en gedrukt materiaal. Geef ieder kind een eigen kenteken (een vak, bak voor eigen spullen, en haak voor zijn jas etc.) leg boeken neer die kinderen kunnen 'lezen'. Stimuleer kinderen om elkaar voor te lezen (prentenboeken zonder woorden of bekende prentenboeken).

- Verhaaltjes dicteren. Schrijf op wat een kind zegt als het daarom vraagt. Het is belangrijk om dat wat de kinderen zeggen precies op te schrijven en voor te lezen. Schrijf op wat kinderen zeggen over een speciale gebeurtenis. Bewaar de teksten die de kinderen je hebben gevraagd op te schrijven.

Rekenontwikkeling

De kinderen zijn de hele dag door bezig met reken- en wiskunde-activiteiten. Rekenactiviteiten komen net als taalactiviteiten op een natuurlijke manier voor in het handelen en spel van jonge kinderen mits materialen aanwezig zijn en de volwassene betekenisvolle situaties creëert. Zij doen ervaringen op in hun spel.

In de kleutergroepen wordt aan de volgende vaardigheden gewerkt:

- Getalbegrip: omgaan met de telrij, de hoeveelheden, getallen.
- Meten: lengte, omtrek, oppervlakte, inhoud, gewicht, tijd en gewicht.
- Meetkunde: oriënteren en lokaliseren, construeren, opereren met vormen en figuren.
- Rekentaal: Het leren tellen en rekenen is een heel proces. Daarbij is taal erg belangrijk. Puur vanwege de taal struikelen leerlingen soms bij rekenen. Denk bijvoorbeeld aan de begrippen vooraan, achteraan, midden, eerste, laatste, van links naar rechts werken, enz. Het is belangrijk om bij de kleuters veel rekentaal te gebruiken.

In de kleutergroepen werken wij met de methode Kleuterplein waar de rekenlessen uit worden gehaald. Daarnaast werken we met lessen uit de methode Met Sprongen Vooruit. Daarbij worden de rekendoelen op een zeer concrete, speelse en activerende manier aangeboden. Ook wordt gewerkt met uitdagende hoeken en ontwikkelingsmateriaal.

Welke functie hebben speel- en leerhoeken m.b.t. de rekenontwikkeling

Ontdekkend leren, uitdaging, actief leren.

Kinderen doen door de hele dag heen veel 'wiskundige' ervaringen op door o.a. bakjes water te vullen en te legen, materialen te wegen of te ordenen van groot naar klein, op kleur of vorm, bouwwerken te maken etc. Een kind raakt op deze manier vertrouwd met logisch denken, ordenen en gevoel voor hoeveelheden en verhoudingen. De inrichting van een aparte reken/ontdekhoek is hierbij ondersteunend.

Wat is de rol van de leerkracht?

De hoeken inrichten, de kinderen enthousiast maken, begeleiden, stimuleren en het doel voor ogen houden.

De inrichting van een reken- en ontdekhoek:

- Richt een hoek in waarbij kinderen allerlei ervaringen op kunnen doen met hoeveelheid, getal en logisch redeneren.
- Richt een deel van de reken/ontdekhoek in met veel open materialen die uitnodigen tot ("spontaan") sorteren, classificeren en tellen.
- Richt een ander deel van de hoek in met hulpmiddelen die activiteiten uitlokken tot meten en wegen en interesse oproepen voor activiteiten rondom tijd en geld.
- Laat de kinderen de materialen in de hoek combineren met elkaar, passend bij de volgende stap in hun ontwikkeling.

- Wees door de dag heen alert op kansen die zich voor doen om kinderen spelenderwijs inzicht te laten ontwikkelen in hoeveelheden/verhoudingen.

Motorische ontwikkeling

Vrijheid om te bewegen & vrijheid om te leren.

- Jonge kinderen bewegen met veel plezier. Kinderen hebben de tijd en ruimte nodig om hun vaardigheden in bewegen te ontwikkelen, door allerlei bewegingen uit te proberen, met andere kinderen te spelen, en oudere kinderen en volwassenen na te doen.
- Door middel van spelen en bewegen wordt de ontwikkeling van kinderen gestimuleerd en leren de kinderen spelenderwijs zichzelf, de omgeving en anderen kennen. Motoriek en de algehele ontwikkeling zijn dus onlosmakelijk met elkaar verbonden.
- De leerlingen hebben 1 of 2 keer per week les van een vakdocent gym om de motorische vaardigheden te oefenen. Daarnaast wordt er met de kleuters 2x per dag buiten gespeeld, waar ook allerlei motorische vaardigheden worden opgedaan. De leerkrachten begeleiden het buitenspel en zoeken naar passende materialen.

Ouderbetrokkenheid

Basisschool De Olijfboom is een school die ouderparticipatie belangrijk vindt. De school is niet alleen een onderwijsinstelling waar kinderen uitsluitend leren. Een positief klimaat op school en gedrag van leraren zijn bepalend voor de overdracht van waarden en normen. Omdat de opvoeding thuis en op school elkaar aanvullen, krijgen onze kinderen een evenwichtige opvoeding. De twee instituten (gezin (inclusief het kind) en school) moeten samenwerken in plaats van dat ze elkaar verzwakken en tegenwerken.

Dit betekent dat wij voorstanders zijn van een nauwe betrokkenheid met ouders. We proberen zoveel mogelijk rekening te houden met de ouders door een luisterend oor te zijn, met elkaar in gesprek te gaan en elkaars waarden en normen te begrijpen. We streven ernaar om bij elke nieuwe ouder huisbezoek af te leggen.

Doelen waaraan we werken op gebied van educatief partnerschap met ouders zijn:

Ouders voelen zich welkom doordat er elke ochtend (8.20 tot 8.30) de gelegenheid is om met hun kinderen de school in te lopen. De directeur, de Intern Begeleider en de leerkrachten zijn altijd bereid tot een gesprek.

Ouders kennen en vertrouwen de leerkracht van hun kind doordat ouders welkom zijn. Er is mogelijkheid voor contact (zowel fysiek als telefonisch/ via de mail) voor- en na schooltijd.

Ouders ervaren de relatie met school als wederkerig en gelijkwaardig doordat we tijdens kennismakingsgesprekken aan het begin van elk nieuw schooljaar met ouders hun kind bespreken. Ouders en school zijn samen verantwoordelijk, dit komt tijdens deze gesprekken naar voren. Beide partijen spreken hun verwachtingen uit. Ouders worden hierbij gezien als de deskundige.

Ouders weten wat de school van hen verwacht doordat er nauw contact is tussen de leerkracht en ouder. De leerkracht geeft duidelijk aan wat en hoe ouders om moeten gaan met de leerstof. De oudercontactpersoon zorgt voor een goede relatie tussen ouder en school.

Middels Social Schools worden de ouders geïnformeerd over de thema's, doelen, spelactiviteiten om thuis te oefenen, voorbeelden van werkjes en ontwikkelingen van kinderen in de klas.

Ouders worden uitgenodigd voor themamomenten waar toelichting gegeven wordt over waar de leerlingen aan werken, maar ook waar ouders thuis mee aan de slag kunnen gaan. Een voorbeeld hiervan is het ouderprogramma bij LOGO 3000.

Eén keer per maand wordt een inloopochtend georganiseerd, waarop ouders deel kunnen nemen aan activiteiten in de klas.